

TILLSAMMANS SYNS VI

- ett metodutvecklingsprojekt vid
Egnahemsfabriken sommaren 2018

UTVÄRDERING

BAKGRUND

Tillsammans syns vi är ett långsiktigt projekt för delaktighet, kreativitet, integration, tillsammansbyggeri och gemenskap. Projektets första aktivitet genomfördes under tre sommarlovsveckor i augusti 2018. Åtta ungdomar vistades vid Egnahemsfabriken i Svanvik för att medverka i uppbyggnaden och dokumentation av verksamhetens första fas. Ungdomarnas uppgift var att snickra, plantera, förbereda odlingslotter, rensa ogräs och buskar, måla, sy och snickra på Egnahemsfabrikens första Attefalls-hus och annat finsickeri. Dessutom ingick i projektet att i främst bild dokumentera allt som pågick på Egnahemsfabriken under de tre veckorna.

Projektet är ett samverkansprojekt mellan:

EGNAHEMSFABRIKEN PÅ TJÖRN / ett innovationsprojekt och en stödstruktur för de som vill bygga sitt eget eller hjälpa andra att bygga hus. Målet är att öppna fler vägar till egna hem åt fler och samtidigt etablera en gränsöverskridande mötesplats runt byggande och design på Tjörn. Egnahemsfabriken är öppen för alla och tillhör alla. En möjlighet att hjälpa andra eller att hjälpa sig själv till en bostad. Egnahemsfabriken bygger på tanken att tillsammans kan man åstadkomma viktiga värden i form av samhällelig gemenskap och personligt växande genom nya kunskaper och möten. Målgruppen för byggprojekt är äldre, nyanlända och ungdomar.

AGAPES VÄNNER STENUNGSUND TJÖRN ORUST / Ideell förening som stöttar ensamkommande ungdomar som fyllt arton och befinner sig i asylprocessen. Agapes främsta funktion är att skapa förutsättningar för dem att bo kvar i sina kommuner där de har sociala sammanhang och gymnasieutbildning. Agapes Vänner STO stöttar ungdomarna med hyror, busskort och fungerar även som social stödgrupp. Att driva projektet såg vi (flera av oss ingår i Agapes styrelse) som ett sätt att få in dessa ungdomar i en praktisk verksamhet som kan underlätta deras egen bostadssituation och främja integration mellan ungdomar på Tjörn.

VINNOVA / Statlig innovationsmyndighet som står för projektets huvudfinansiering.

TJÖRNS KOMMUN / Har bidragit i projektet genom att finansiera feriepraktikanternas löner och satt ihop gruppen enligt projektets önskemål, hälften tjörnungdomar, hälften nyanlända/ensamkommande.

SYFTE

Tillsammans syns vi bestod av åtta feriepraktikanter via Tjörns kommun, som under tre veckor placerats på Egnahemsfabriken. Gruppen bestod av killar och tjejer, varav hälften var från Tjörn, hälften ensamkommande/nyanlända ungdomar från Afghanistan och Eritrea. *Tillsammans syns vi* är ett projekt som utgår från Egnahemsfabrikens utveckling, men med ett tydligt mål att också bidra till ungdomarnas personliga utveckling genom nya kunskaper, lärdomar, kontakter och gemenskap.

SYFTE med *Tillsammans syns vi*:

- I text och bild bidra till dokumentera och synliggöra verksamheten vid Egnahemsfabriken i dess uppstartsfas under sommaren 2018.
- Medverka vid Egnahemsfabrikens olika arrangemang och aktiviteter.
- Främja integration och jämlikhet på flera plan. Ungdomsgruppen bestod av tjejer och killar, hälften från Tjörn och hälften nyanlända / ensamkommande.
- Undersöka hur man kan arbeta för att främja att ungdomsgrupper som annars saknar naturliga beröringspunkter eller mötesplatser, med att ändå finna mening och utbyte i gemensamt arbete.
- Bygga, måla och rusta upp lokaler och utomhusmiljön kring Egnahemsfabriken.
- Delta i workshops och föreläsningar kring foto, film och sociala medier.
- Synliggöra Egnahemsfabrikens verksamhet på orten och verka för positiv attityd.

Ur ansökningstexten till Vinnova.

"Tillsammans syns vi" är ett "attitydprojekt" som handlar om att utveckla en metod - för att förändra attityder hos befolkningen i ett lokalsamhälle rörande en viktig samhällsutveckling. Det anknyter till ett Vinnovaprojekt som startade i december 2017 - Egnahemsfabriken på Tjörn - ett samverkansprojekt mellan olika aktörer för att bygga småskaliga bostäder för och tillsammans med nyanlända, unga och äldre. Projektet "Tillsammans syns vi" dockar an till Egnahemsfabriken med målet att undersöka hur man med ungdomarna som ambassadörer och kreativ motor dels kan skapa nya kunskaper, kontakter och nätverk för ungdomsgruppen av nyanlända och tjörnungdomar, dels medverka till att förankra idén om fabriken lokalt på Tjörn. Gruppens uppgift blir att med text, rörlig bild och foto följa och skildra arbete i Egnahemsfabriken under sommaren inom ramen för kommunala sommarjobb. Ungdomarna blir på så sätt ambassadörer för fabriken som social mötesplats med fokus på praktiskt görande och påverkar då också tillsammans samhällsutvecklingen positivt.

GENOMFÖRANDE

FÖRUTSÄTTNINGAR

Idén var att åtta ungdomar med olika språk, bakgrund och etnicitet skulle samarbeta, umgås och lära känna varandra. Egnahemsfabrikens verksamhet var nystartat och på plats vid fastigheten i Svanvik bestod vid projektets av:

- föreningen Egnahemsfabrikens första bygge EgnahemEtt, under uppförande, fyra väggar fanns färdigproducerade och staplade på varanda i bygghallen.
- en nyrenoverad mindre lada som skulle fungera som studio och möteslokal, restaurerad och byggd med återvunnet material i golv och väggar.
- ett växthus byggt av armeringsmattor och fiberduk med möjliga odlingsytor utanför.
- en brunn som sinat och dunkar fick medtagas varje dag för disk och dryck. Under samtliga tre veckor var det 25-30 grader och platsen är varm.
- Under perioden arbetade dessutom Egnahemsfabrikens platschef Christian Rubell, samt Raed Tuurani och Alaa Saed Raid, de två sistnämnda kan arabiska och svenska vilket var till stor hjälp för kommunikationen med vår deltagare * Msgana som bara varit i Sverige ett par månader och hade svårt att förstå svenska.
- Projektledare och handledare Anna Berglund.

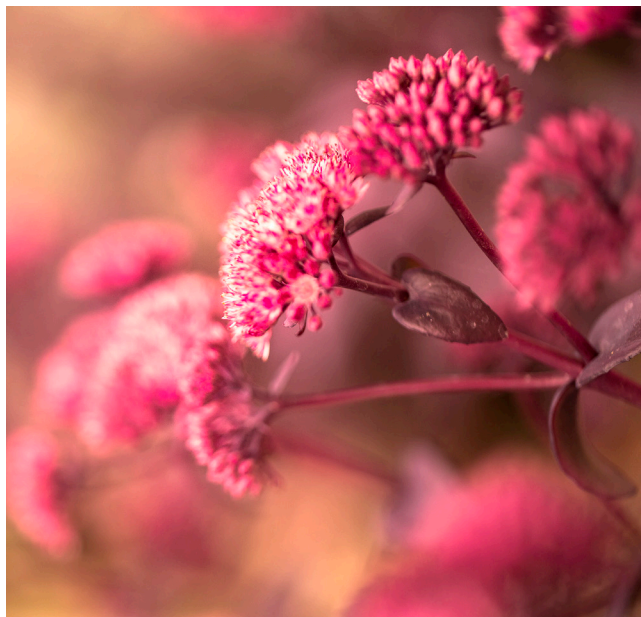
VECKA 1

Under första veckan ägnades mycket tid åt att försöka lära känna och finna gemensamma beröringspunkter trots språkproblem och olika tankar om vad en ville göra. Alla tryckte egna T-shirts med sina namn och egna motiv. Första dagen fick alla hjälpa till med att resa väggarna till Egnahemsfabrikens första hus, EgnahemEtt. En symbolisk övning i att när man lyfter tillsammans är inte ens en husvägg tung. Under veckan påbörjades också grundmåleriet av studion, med äggoljetemperafärg, som ungdomarna blandade själva enligt recept från Färgtrappan.

VECKA 1/ FOTOWORKSHOP

Under två dagar fick gruppen besök av trädgårdsfotograf Monica Norrby som i teori och praktik gick igenom grundläggande tips och trix kring fotografi i allmänhet och att fota växter i synnerhet. Gruppen fick utgå från växterna i Egnahemsfabrikens växthus, men ungdomarna fick också fota varandra, lära mer om bländare och skärpedjup, appar för redigering osv. Andra dagen begav sig gruppen till Sundsbys köksträdgård, vilket också inkluderade samtal kring ekologi, att odla sin egen mat, hållbarhet och Egnahemsfabrikens tankar kring sitt växthus och uppskalad odling. En stunds yoga i den nedlagda paddocken avslutade dagarna.

VECKA 1/ FILMWORKSHOP

Lördagen ägnades åt filmworkshop med Simon Borka Gunnarsson, filmskapare, producent och regissör som varit verksam länge på Tjörn, men som numer bor i Stockholm. Efter några korta övningar delades gruppen in i två filmteam som utifrån en plats hitta på händelser, karaktärer och intrig för en kort film. Dagen förde gruppen närmare varandra, samtidigt som uppdraget att skapa en gemensam film utmanade.

VECKA 2 / BYGGBRIGAD & MALERI

Andra veckan fortsatte gruppen att dokumentera i bild parallellt med medverkan under Egnahemsfabrikens byggbrigad under tre dagar. Under byggbrigaden medverkade volontärer vid bygget av EgnahemEtt för att dels lära sig mer om husbyggeri och dels för glädjen och det sociala i att bygga tillsammans. Byggbrigaden lockade drygt tio externa byggare i olika åldrar och med skiftande erfarenheten. Varje dag samlades alla kring en gemensam måltid och fika som Egnahemsfabriken bjöd på. *Tillsammans syns vi*-gänget gjorde en stor insats med att måla klädselbrädor, regla, måla färdigt väggarna i studion, gräva nya odlingsbäddar med mera. Byggbrigads-dagarna visade vad Egnahemsfabriken kan vara, en mötesplats för alla!

VECKA 3 / SYNLIGGÖRANDE & VERNISSAGE

Under tredje och sista veckan slutfördes arbetet med vägskyltar att placeras som vägvisare till Egnahemsfabriken som varit svår att hitta till för besökare som blir fler i takt med ökad kännedom om verksamheten. Ungdomarna producerade ett antal vägskyltar som placerades vid huvudleden, samt för att visa vägen från buss-hållplatsen. Skylt till studion skapades och fasadmålningar färdigställdes som gör platsen synlig från landsvägen. Ett par av ungdomarna lärde sig sy och tillverkade flaggspel inför fredagens vernissage och Mat & Prat. Utebänk, matsalsbord och blom-lådor tillverkades också av ungdomarna själva som snabbt kommit att samarbeta gott. Att skapa och bygga tillsammans, sida vid sida kräver problemlösning som i sin utvecklar samarbeten, tillit och kreativitet, medan språkförbistringarna bleknar.

DELTAGARE

LUCAS BYSTRÖM

Ålder: 17
Bor: Kyrkenorum och Römmäng
Gör: Går på ekonomilinjén på Nösåsgymnasiet

Vart skulle du vilja bo i framtiden? Jag skulle kunna tänka mig att flytta från Stenungsund och flytta till något annat ställe, kanske Göteborg.

Hur skulle du vilja bo i framtiden? Ett drömscenario hade varit att bo nära havet eller en hamn och ha en egen båt, ett relativt stort hus som hade passat mig och min framtida familj.

Drömmer om: Att plugga vidare efter gymnasiet och bli jurist.

DOROTHEA SCHWARZMAYER

Ålder: 15
Bor: Hjälteby, Tjörn
Gör: Ska börja i 9:an på häggvullskolan, umgås med vänner.

Ett hem för mig är en plats där man känner sig trygg och avslappnad. Ofta tycker jag att man kan se på ett hem att det speglar sin ägare. Som ungdom vill jag helst bo i en lägenhet i kanske Göteborg eller bo utomlands. Men om jag skaffar familj i framtiden skulle jag nog trivas bättre i ett hus nära havet. Jag tycker att små hus är charmiga och trivsamma, så jag skulle mycket gärna bo i ett lite mindre, mysigare hus. Att få vara med och delta i byggprocessen hade säkert varit en bra och lärorik upplevelse.

I framtiden drömmer jag om att läsa på universitet utomlands och sedan jobba med ett internationellt yrke som involverar resor och nya kontakter.

Foto: Elsa Eriksson

JAFFER AL SINA

Ålder: 19 år
Bor: Morik, Skärhamn
Gör: läser på gymnasiet

Vart skulle du vilja bo i framtiden?
Jag vill gärna bo i Stenungsund eller nära Göteborg.

Hur skulle du vilja bo i framtiden?
Jag ville bo i en stuga eller ett hus.

Skulle du vilja vara med och bygga ditt eget hus?
Ja! Vill gärna vara med och bygga mitt eget hus.

Drömmer om: att jag i framtiden kan ha ett plats att bo kvar på, inte flytta hela tiden.

Foto: Elsa Eriksson

ALI SAFARI

Ålder: 17 år
Bor: Gamla Myggenäs
Gör: Första året på gymnasiet, Elprogrammet.

Vad är ett hem för dig? Någonstans där man känner sig lugn.
Vart skulle du vilja bo i framtiden? Kanske i Göteborg.

Hur skulle du vilja bo i framtiden? Jag vill gärna bo i en villa.
Skulle du vilja vara och bygga ditt eget hus? Ja! Det kan vara roligt.
Drömmer om: Ett hus bredvid stranden på en liten ö som heter Tjörn.

Foto: Jaffer Ali Sina

CASPER AXELSSON PERSSON

Ålder: 17
Bor: Styrdaalen 91
Gör: El-och energiprogrammet datateknik på Nösnäsgymnasiet

För mig är ett hem en plats där man kan bo och trivas.
I framtiden skulle jag vilja bo på Tjörn i ett hus där jag trivs, i ett område med grannar som jag skulle trivas med.
Jag skulle gärna vilja vara med och bygga mitt eget hus.

Drömmer om: Ett bra liv.

Foto: Lucas Byström

ELSA ERIKSSON

Ålder: 15 år
Bor: I Rönnäng på Tjörn.
Gör: Jag har gått ut grundskolan och ska börja på naturprogrammet på Nösnäs i Stenungsund. På min fritid är jag med kompisar och jag gillar att fotografera.

Ett hem för mig är där jag har min familj och där jag känner mig trygg.
I framtiden skulle jag vilja bo nära en stad, men samtidigt ha en sommarstuga någonstans lite mer på "landet".
Jag vill bo i ett hyfsat stort hus som jag ritat själv då jag kanske vill plugga till arkitekt när jag blir äldre. Huset ska gärna ligga nära havet eftersom jag gillar att bada. Jag skulle gärna vilja vara med och bygga mitt eget hus när jag blir stor då det låter spännande och lärorikt.

Jag drömmer om att läsa vidare till arkitekt eller läkare på universitetet men samtidigt drömmer jag även om att resa till spännande platser runt om i världen och lära mig nya saker.

Foto: Dorothea Schwarzmayr

MORTEZA ZAFARI

Ålder: 19 år
Bor: Skärhamn i egen lägenhet.
Gör: Går på gymnasiet, Sprint, tränar på gym, trialcykel

Vad är ett hem för dig? Där man känner sig trygg.

Vart skulle du vilja bo i framtiden? I en stad, Stockholm eller Göteborg.

Hur skulle du vilja bo i framtiden? I ett stort hus

Skulle du vilja vara med och bygga ditt eget hus? Ja

Foto: Anna Berglund

MSGANA TAREKE

Ålder: 17 år
Bor: Västeräng, Skärhamn
Gör: läser Sprint, språkintrouktion på Nösnäsgymnasiet.

Vad är ett hem för dig? Där man mår bra och har sin familj
Hur skulle du vilja bo i framtiden? Jag skulle vilja bo i en mindre stad, typ Göteborg, helst i ett hus.
Skulle du kunna tänka dig att själv vara med och bygga ditt hus? Ja

Drömmer om: att kunna prata svenska bra.

Foto: Anna Berglund

RESULTAT

FÖR DELTAGARNA:

- Nya kunskaper, såsom finsnickeri, husbyggeri, hållbart måleri med äggoljetempera och att blanda färg på egen hand, sömnad, odling, ekologi och i att samarbeta.
- Ökade kunskaper kring fotografi och grundläggande kring att skapa film med mobilkamera. Dokumentation som resulterade i fotoutställning som alla medverkat till, gemensamt byggt och presenterade under Mat & Prat den 17 augusti. Vernissagen var också projektets avslutningskväll.
- Integration och möten. Eftersom gruppen bestod av både tjörnungdomar och ensamkommande/nyanlända från andra världshörn och att mycket av arbetet innebar samarbete, blev det en interaktion mellan de båda ungdomsgrupperna.
- Vetskap om en ny mötesplats för byggande, integration och gemenskap. Alla är välkomna att medverka vid exempelvis byggbrigader och workshops.
- Flera av ungdomarna uttryckte att de skulle kunna tänka sig bygga bostad med hjälp av Egnahemsfabriken, den dagen man vet vart man vill bo.
- Nya vänner och nätverk.
- Fortsatt koppling och information från Egnahemsfabriken i framtiden och de kommer bli tillfrågade när nya ungdomsprojekt dyker upp.

FÖR EGNAHEMSFABRIKEN:

- Färdigtställd studio. Nymålade väggar i olika äggoljetemperafärger. Skylt och blomlådor utanför, nybyggt matsalsbord och en permanent fotoutställning från sommarens dokumentationsarbete av verksamheten.
- Nya odlingsbäddar.
- Upprustade grönytor.
- Skyltning från landsvägen och cykelväg så att bilister och bussåkare hittar till Egnahemsfabriken. Målad fasad som också synliggör Egnahemsfabriken på håll.
- Ungdomar som ser Egnahemsfabriken som en potentiell mötesplats.
- Nya nätverk och kontaktytor.
- Energi och kreativitet.
- Fler händer som hjälpte till vid byggnationen av EgnahemEtt, projektets första visningshus.

LÄRDOMAR

Lärdomar kring *Tillsammans syns vi* är i detta stycke baserade på projektledarens upplevelser och iakttagelser utifrån att arbeta med en blandad grupp på åtta ungdomar i högstadieåldern. För att främja integration och få olika ungdomsgrupper att arbeta tillsammans i gemensamt görandet, var vårt önskemål till handläggaren för feriearbetare att gruppen skulle bestå av hälften tjörnungdomar och hälften ensamkommande/nyalända, samt både tjejer och killar. Resultatet blev som vi önskade, tre killar från Afghanistan, en tjej från Eritrea och fyra tjörnungdomar från olika delar av Tjörn, två tjejer och två killar. Ingen kände varandra sedan tidigare.

Gruppen var spretig, och när en person inte kan ta del av information på grund av språket, blir det svårt att beskriva vad som ska göras osv. utan att tappa fokus på resten av gruppen. I och med att alla åtta gjorde olika saker, ofta två och två, så behövdes sådär 4-5 projekt hållas i rullning under dagen, om en av deltagarna inte förstår vad som ska göras på grund av språket, krävs mycket extra tid för förklaring och olika översättningsfunktioner via mobilen osv.

Lärdomar att ta med sig till liknande projekt i framtiden:

- Åtta ungdomar med blandad etnicitet och härkomst, kultur och språk är en tillgång och ger en dynamisk grupp som övar ungdomarna att interagera med personer som skiljer sig från deras vanliga umgängesgrupp. De växer som människor och får vidgade vyar om andras livsvillkor och drömmar.
- Praktiskt arbete, att göra saker, såsom måla, snickra, gräva, odla, sy osv, främjar interaktion som inte kräver verbalt utbyte hela tiden. Genom att lösa saker sida vid sida uppstår ändå gemenskap.
- En såpass stor grupp som åtta ungdomar med olika behov och språk, kräver minst två ledare, gärna en rutinerad projektledare, plus en ungdomsledare.
- Samarbete med Egnahemsfabrikens övriga verksamhet med tydliga arbetsuppgifter och stöttning, då ungdomarna är en enorm tillgång och vill arbeta.
- Tillgång till tolk eller beredskap för olika språk viktig, främst för grundläggande information, regler osv. Samtidigt viktigt att prata svenska med dem som ändå är i färd med att lära sig språket. Hellre välja olika sätt att förklara med enklare ord, skisser, fysiskt.
- Arbeta med att främja gemenskapen i gruppen, med övningar, lek och samtal.

UNGDOMARNAS RÖSTER

Har du lärt dig något nytt under veckorna på Egnahemsfabriken, i så fall vad?

Jag lärde mig nya fototips som har varit användbara efteråt. Det var roligt att man hela tiden fick vara kreativ.

Lärde du känna de andra ungdomarna? Ja, vissa mer än andra men vi hade roligt tillsammans. / *Elsa Eriksson*

Vad har du lärt dig och något som du inte trodde du kunde? Jag har lärt mig snickra, det trodde jag inte att jag kunde / *Lucas Byström*

Hur upplevde ni ert sommarjobb på Egnahemsfabriken?

Det var en mycket trevlig upplevelse som jag gärna skulle vilja återuppleva.

Vad var bäst med veckorna på Egnahemsfabriken?

Känslan av att man bidrar till något viktigt som verkligen hjälper människor.

/ *Dorothea Schwartzayer*

Jag har ansvarat för målningen av fasaden och jag har lärt mig sy, kul / *Jaffer al Sina*